

предметів гуманітарного циклу, їх відповідності сучасним досягненням і вимогам. Значну увагу ми приділили чинникам, що можуть зміцнити позиції сучасної школи.

Фундаментальне ядро предметів гуманітарного циклу, на думку вчителів, має: формувати цілісну особистість і її сприйняття людини як індивідуальності, як найвищої цінності; сприяти позитивному сприйняттю дитиною навколишнього світу; виховувати громадянина і патріота; прищеплювати загальнолюдські цінності; розвивати культурологічну складову; забезпечувати гармонійний всебічний розвиток особистості. Здобуті дані засвідчили, що вчителі відповідні проблеми не достатньо чітко усвідомлюють як пріоритетні в сучасній школі. З огляду на викладене, зазначаємо, що поняття «фундаменталізація змісту освіти» має бути уточнено, а зміст предметів гуманітарного циклу слід дещо переглянути згідно з сучасними критеріями. Отже, сучасна освіта потребує створення концептуальної моделі фундаменталізації змісту гуманітарних предметів в умовах профільного навчання.

Старшокласники вважають, що зміст предметів, які вони вивчають, відповідає сучасним досягненням науки і культури, але може бути переглянутий та скоригований у бік доцільних педагогічних інновацій, характерних для динамічного навчального процесу. Компетентнісно спрямоване навчання учні вважають важливою умовою, що зорієнтує їх на майбутню практичну діяльність.

Отже, фундаменталізація освіти має бути спрямованою на узагальнення та універсалізацію знань, на формування загальної культури, на розвиток узагальнених способів мислення і діяльності.

ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД

С. П. Бондар, канд. пед. наук

Пріоритетом сьогоднішньої освіти є реалізація ідей компетентнісного підходу як одного зі складових фундаменталізації. Компетентнісний підхід набуває все більшого поширення в освітніх системах України та інших країн. Саме набуття життєво важливих компетентностей може дати людині можливості орієнтуватися в сучасному суспільстві, інформаційному просторі, швидкоплинному розвитку ринку праці, подальшому здобутті освіти. Саме тому розвиток компетентностей школярів – важливе завдання сучасної школи.

У процесі модернізації змісту освіти поставлено завдання позбутися зайвої деталізації, фрагментарності, а натомість посилити його цілісність, узагальненість, спрямованість на універсальні, стрижневі знання, а також посилити його практичну зорієнтованість, розвинути ті знання і вміння, які мають особистісну значущість для молодої людини, вивести її на рівень компетенцій. У сучасних умовах фундаментальної освіти особлива увага має бути спрямована на підготовку молодих людей, здібних на основі цілісних і системоутворювальних знань самостійно знаходити і приймати відповідальні рішення в умовах невизначеності, в критичних стресових ситуаціях, коли людина стикається з новими, складними природними і соціальними проблемами. Такі результати може забезпечити компетентісно спрямована освіта як основа фундаменталізації змісту навчання.

Реалізація компетентісного підходу до змісту освіти передбачає розробку певної системи компетентностей. Таку систему складають:

- так звані *надпредметні компетентності*, саме їх часто називають «ключовими», «базовими»;
- *загальнопредметні компетентності* – їх набуває учень упродовж вивчення освітньої галузі в усіх класах середньої школи;
- *предметні* – ті, що їх набуває учень під час вивчення певного навчального предмета протягом конкретного навчального року або ступеня навчання.

Компетентісний підхід – це підхід, який акцентує увагу на результатах освіти не як суми засвоєної інформації, а як здатності людини діяти в різноманітних ситуаціях. У цьому зв'язку компетентність того, хто навчається, можна розглядати як основний якісний показник освітнього результату і, отже, її досягнення можна вважати педагогічною метою, яка найбільш повно відображає потреби суспільства і особистості. Зміни в галузі педагогічних цілей викликають необхідність змін змісту загальнопредметної освіти через рівень навчального предмета, навчального матеріалу, рівня взаємодії вчителя і учнів.

Школа на рубежі століть має не просто дати учням фундаментальну освіту, а й сформувати таку людину, яка здатна критично мислити, приймати рішення, виробляти свою позицію в житті, власний світогляд, ставлення до себе й інших і вміння адаптуватися до умов життя, змінюючи його на краще.